

Leven voor het welzijn van de mensheid is de eerste stap. De zes deugden (Pāramitā's) in praktijk brengen is de tweede.
H.P.Blavatsky in *Stem van de Stilte* blz. 31.

Beëindiging van de Dualiteit is noodzakelijk.

De Leer van Māyā (Illusie)

De leer van māyā wordt in de een of andere vorm door bijna alle grote religieuze en filosofische scholen van het oude en moderne Hindoestan onderwezen, en valt in het bijzonder op in de Advaita-Vedanta. Ze is eveneens kenmerkend voor het boeddhisme – tegenwoordig duidelijker in de noordelijke scholen van het mahāyāna dan in het zuidelijke boeddhisme van het hinayana.¹

Het woord māyā wordt afgeleid van de werkwoord wortel *ma*, uitmeten, paal en perk stellen aan, en krijgt bij uitbreiding de betekenis van beperking, vergankelijke aard en alles wat niet duurzaam is. We hebben hier dus bijna hetzelfde onderscheid, dat vaak in bepaalde Europese filosofische scholen wordt gemaakt, tussen dat wat is, ofwel het Werkelijke, en dat wat slechts bestaat [Eng. *ex-ists*], of dat wat een uiterlijke verschijningsvorm heeft. Het is maar een kleine stap van deze algemene denkbeelden naar het besef dat alles wat een verschijningsvorm heeft en dus voorbijgaand is, bedrieglijk is en als zodanig geen eeuwigdurende werkelijkheid bezit. Uit deze gedachte is in de hindoe-filosofische stelsels en ook in het boeddhisme het algemene idee gegroeid dat alles wat illusoir is, op een of andere vreemde manier magisch is, omdat het een valse schijn heeft die zowel de zintuigen als het denken misleidt.

Bron van het Occultisme, blz. 105
© 2006 Theosophical University Press Agency
Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag

¹ Zie het *Vajrachchedika-Sutra* ('Diamantslijper'), een van de meest gewaardeerde en bestudeerde religieus-filosofische geschriften in de boeddhistische literatuur:

Door deze wijsheid zullen verlichte discipelen in staat worden gesteld ieder buitensporig verlangen te onderwerpen! Iedere levensvorm, hetzij uitgebroed uit een ei, of gevormd in een moederschoot, of ontwikkeld uit kuit, of voortgebracht door metamorfose, met of zonder vorm, met of zonder mentale vermogens, of zowel met als zonder deze, of noch met noch zonder deze – van deze veranderlijke bestaanstoestanden vraag ik u dringend verlossing (*mieh-tu*) te zoeken, in het bovenzinnelijke denkbeeld nirvanā. Zo wordt u verlost van een onmetelijke, onnoembare en onbegrensde wereld van bewust leven; maar in werkelijkheid is er geen wereld van bewust leven om van verlost te worden of van bewuste wezens om van bevrijd te worden.

En waarom, Subhuti? Omdat als er in de geest van bodhisattva-mahasattva's zulke willekeurige begrippen zouden bestaan over verschijnselen als een entiteit, een wezen, een levend zelf, of een persoonlijk ego, zij onwaardig zouden zijn om bodhisattva- mahasattva's te worden genoemd. . . . Daarom is de conclusie deze – dat alle dingen die persoonlijke of individuele kenmerken bezitten, alle willekeurige denkbeelden en alle bepalende factoren, als een droom zijn, een hersenschim, een zeepbel, een schaduw, als de vluchtige dauw, als de bliksemflits; en ze moeten als zodanig worden gezien.

– Afdelingen 3 en 32